

NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

ETIKA

Ispitna knjižica 2

ETI IK-2 D-S007

ETI.07.HR.R.K2.12

12

Etika

Prazna stranica

ETI IK-2 D-S007

99

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 120 minuta bez prekida.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama.

U ovoj se ispitnoj knjižici od Vas očekuje da napišete esej slijedeći priloženu uputu.

Možete pisati po listu za koncept, ali obvezno prepisite na list za čistopis.

Pišite jasno i čitljivo. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Tijekom pisanja ispita dopušteno je rabiti kemijsku olovku plave ili crne boje.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 2 prazne.

ETI IK-2 D-S007

99

Etika

Esej

Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedene tekstove. Na temelju njihove usporedbe prema ponuđenim smjernicama oblikujte esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tekst treba sadržavati između **500** i **600** riječi. Možete rabiti list za koncept, ali ne zaboravite esej uredno prepisati na list za čistopis.

Tekst 1

„Prema načelu najveće sreće, krajnji cilj s obzirom na koji i radi kojeg su sve druge stvari poželjne (bilo da razmatramo naše vlastito dobro ili dobro drugih ljudi) jest život koji je što je moguće više izuzet od boli i što je moguće više bogat ugodama, oboje u pogledu kvalitete i kvantitete; provjera kvalitete i pravilo za njeno odmjeravanje u odnosu na kvantitetu jest sklonost što je osjećaju oni koji su u svojim iskustvenim prilikama – kojima treba dodati njihove navike samosvijesti i samopromatanja – najbolje opremljeni sredstvima za uspoređivanje. Ovo je, budući da prema utilitarističkome mišljenju predstavlja svrhu ljudskog djelovanja, također nužno standard moralnosti; moralnost se shodno tome može definirati kao pravila i propisi za ljudsko ponašanje, pridržavanjem kojih se život, onakav kako je opisan, može u najvećoj mogućoj mjeri osigurati svim ljudima; i ne samo njima, već, koliko to priroda stvari dopušta, svim osjećajućim bićima.”

John Stuart Mill, *Utilitarizam*

ETI IK-2 D-S007

01

Etika

Esej

Tekst 2

„Princip blaženstva može doduše davati maksime, ali nikada takve koje bi bile sposobne za zakone volje, pa čak ni onda kad bi čovjek sebi napravio objektom *opće* blaženstvo. Kako se naime spoznaja blaženstva temelji na samim iskustvenim podacima i kako svaki sud o tome mnogo zavisi od mnijenja svakoga, koje je usto samo veoma promjenljivo, to doduše uvijek mogu da opstoje *generalna*, ali nikada *univerzalna* pravila, tj. takva koja u prosjeku najčešće odgovaraju, ali ne takva koja moraju važiti u svako doba i nužno. Prema tome se na njima ne mogu osnovati nikakvi praktički *zakoni*. Upravo zato što se ovdje neki objekt volje mora napraviti osnovom njezina pravila, pa mu dakle mora prethoditi, može se to pravilo osnivati samo na onom što se osjeća, i odnositi se samo na to, dakle osnivati se na iskustvu, a tu različitost suda mora biti beskonačna. Prema tome taj princip ne propisuje svim umskim bićima upravo ista praktička pravila, premda stoje pod jednom zajedničkom titulom, naime pod titulom blaženstva. No moralni se zakon pomišlja kao objektivno nuždan samo zato što treba da važi za svakoga koji ima uma i volje.

(...)

Što treba činiti prema principu autonomije volje, najobičnijemu je razumu posve lako i bez teškoća uvidjeti; što treba činiti pod pretpostavkom heteronomije volje, teško je uvidjeti i zahtijeva poznavanje svijeta; tj. što je *dužnost*, pokazuje se svakome samo od sebe; ali što donosi pravu trajnu korist, svaki je put, ako ta korist treba da se protegne na cijeli opstanak, obavijena neprodornom tamom i zahtijeva mnogo mudrosti da se praktički za to udešeno pravilo samo i na podnošljiv način pomoću spretnih izuzetaka prilagodi svrhama života.”

Immanuel Kant, *Kritika praktičkog uma*

ETI IK-2 D-S007

01

Etika

Esej

Tema eseja: **SVRHA LJUDSKOGA DJELOVANJA**

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: načelo sreće ili blaženstva, heteronomija volje, iskustvo, načelo poopćivosti (univerzalizacije) i autonomija volje.

1. Objasnite što je za Johna Stuarta Milla svrha ljudskoga djelovanja.
2. Objasnite zašto prema Immanuelu Kantu moralna pravila **ne mogu** biti izvedena iz iskustva. Koji bi prigovor Kantu mogao uputiti utilitarist?
3. Objasnite Kantovo razlikovanje autonomne i heteronomne etike.

U eseju navedite i neke od sljedećih predloženih primjera.

1. **primjer:** hedonistička etika
2. **primjer:** djelovanje iz dužnosti

ETI IK-2 D-S007

01

Etika

Prazna stranica

ETI IK-2 D-S007

99

